

Politični pregled.

Deželno-zborska volilna preosnova je torej sprejeta. Sprememba se je ozirala zlasti na zahteve klerikalcev in Slovencev. Tako zvana delavska kurija dobi 10 mandatov; v tej kuriji volijo le tisti, ki nimajo v nobeni drugi volilne pravice. Kurija kmetijskih občin ima 28 mandatov; istotako 28 mandatov ima kurija mest in trgov. Z virilisti bode obsegal deželni zbor 87 poslancev. Volilna pravica je direktna in tajna. Za nas so sledeča volilna okrožja važna: Mesto Maribor (voli 2 poslanca). Radgona, Čmurek, zg. Radgona, Gnas in Strass (1 posl.). Celje, Brežice (2 posl.); Sevnica, Laško, Vojnik, Vitanj, Velenje (1 posl.). Slov. Gradec, Slov. Bistrica, Marenberg, Hohenmanten, Saldenhofen, Konjice, Šoštanj, Sv. Lovrenc pri Mariboru (1 posl.). Prassberg, Zgornjgrad, Zalec, sv. Jurij j. ž. Središče, Vransko, Kozje, Šmarje p. Jelšah, Veržej, Rajhenburg itd. (1 posl.). Kmetijska volilna okrožja so: 1. sodnijska okraja Čmurek in Radgona (1 posl.); 2. sodnijski okraji Marenberg, Šoštanj, Slov. Gradec (1 posl.); 3. sodnijska okraja Slov. Bistrica, Konjice (1 posl.); 4. sodnijski okraji Maribor, zg. Radgona, Ljutomer, sv. Lenart (2 posl.); 5. sodnijska okraja Ptuj in Ormuž (2 posl.); 6. sodnijski okraji Celje, Vransko, Zgornjgrad, Laško (2 posl.); 7. sodnijska okraja Rogatec in Šmarje (1 posl.); 8. sodnijski okraji Kozje, Sevnica, Brežice (1 posl.); v teh volilnih okrožjih so, seveda mesta in trgi izpušeni, ker volijo sami za-se. Od splošne kurije so za nas zanimiva dva okrožja; prvi obsega sodnijske okraje Ljutomer, zg. Radgona, Slov. Bistrica, sv. Lenart, Maribor, Konjice, Ormuž, Ptuj in Rogatec; drugi pa Celje, Marenberg, Slov. Gradec, Šmarje, Šoštanj, Vransko, Zgornjgrad, Sevnica in Brežice. — Število deželnih odbornikov se je zvišalo od 6 na 7.

Štajerski deželni proračun. Finančni odsek deželnega zbora štajerskega predložil je preteklo soboto svoje poročilo o proračunu za leto 1909. Skupne potrebščine znašajo 31.976.856 K. Temu nasproti stoji lastno pokritje za 17.280.177 K. Primanjkljaj znaša torej 14.687.679 K.

Tri važne kmetijske postavbe je sprejel štajerski deželni zbor 10. oktobra i. s.; postavbo o varstvu planin in pospeševanju planinskega gospodarstva, o novi ureditvi predpravice, glede produktov na lesu, paši in gozdu in o varstvu gozdnih pravic.

V Pragi so se ponovili češki izgredi z vso bestialnostjo. Jubilejsko leto, — tako praznično je pamlavisti jubilej cesarja. Prišlo je do groznih pretepov. Končno je napravilo vojaštvo z orožjem red. Ali vsak hip je pričakovati novih izgrezov. Vlada je zapretila, da razglasi takoj izjemno stanje, ako se izgredi ponovijo.

Vojska? Položaj je resen. Črnagora grozi, v Srbiji se nadaljuje hujskanje v vojno, Turčija mobilizira, avstrijski vojaki so iz Novibazarja odšli, — to so zadnji dogodki.

Prepoved izvoza orodja. Vlada je sporazumno z ogrsko vlado prepovedala, da se izvažajo orožje, strelivo, deli orožja, nadalje konje in osle, nosne in jahalne živali, golobe in sploh predmete, ki služijo, za vojno zlasti v Srbijo in Črnogoro. Prepovedano je tudi, da se ti predmeti, ako so namenjeni za dotične dežele, peljejo skozi našo državo. Vlada je torej za vsak način pripravljena.

Turčija mobilizira. Dogodki na Balkanu so zelo resni. Turčija mobilizira. Doslej je že čez 100.000 mož mobiliziranih.

Kaj košta Boznija? V listu „W. D. K.“ izračunil je neki nemški poslanec denarne troške, ki jih je imela naša država z Boznijo in Hercegovino. Ti troški so: mobilizacija in oskrba 200 milijonov, raba armadnih potrebščin 40 milijonov, vzdržanje vojaštva v okupacijskih deželah skozi 30 let 1.000 milijonov, cestne zgradbe, železniške zgradbe in melioracije 350 milijonov kron, skupaj torej nad 1½ milijarde, to je nad 1.500 milijonov kron. In te dežele, ki so nas tako velikanske svote koštale, naj bi zdaj po mnenju gotovih prenapetežev, v prvi vrsti srbskih kraljemorilcev, pustili. Tako neumni pač Avstrijci nismo.

Kam vodi hujskanje? Ljubljanski razbijači so dobili po 2 do 3 mesecov ječe za svoje čine. Več štajerskih kmetijskih fantov je zaprtih, ko so

se pustili nahujskati. Kam vodi hujskanje? V ječo! In vi, občinski predstojniki, bodele odgovorni za napade nahujskanih pobalinov. Ako bi se napadi ponovili, prišli bi orožniki in vojaki in občanarji bi morali to plačati! Torej kam vodi hujskanje? V ječo in troške!

Dopisi.

Ptujski okraj. Časi so postali mirnejši in ljudstvo je začelo zopet po pravi poti korakati, ker je spredvidlo vso slabost vodila prvaških hujskačev. To pa našim rogoviležem ni po volji in zmirom še nas hujskajo proti Nemcem; odgovarjajo nas z grožnjami od nemških trgovcev, silijo nas v slovenske trgovine, akoravno je tam blago slabšeje in dražje, ker nimajo tako velikih zvez s fabrikanti. S tako surovim nasilstvom molijo nas in našo družino ter delajo grdo politiko. Mi imamo s tem velike sitnosti, veliko sovražstva in lahko rečemo celo hud boj, da se premagamo in otresemo teh gadov, kateri nas pri vsaki priložnosti pikajo in s tem strupom sovražstva zoper našega soseda Nemca navdajajo. Prestali smo že mnogo tlake, pa tudi tej gnusni gonji bomo naredili konec. Mi danes v našem prelubem „Štajercu“ odkrito povemo, da se ne damo s takimi sredstvi podjarmiti, in ako se vsi slovenski komandanti na glavo postavijo. Spoznali smo to prvaško-dohatarsko politiko: vi hočete le edino od neumnosti ljudstva živeti, vi hočete samo nemire, da bi voda tekla le na vaše mline. Dobro, le vlečite jarem k sebi, ali nas pustite proste, ker mi se vam ne udamo! Sramujte se vašega postopanja; saj vam le še tisti kaj verjame, kateri ni dalje videl kot preko praga. Mi hočemo prosto živeti v miru in slogi, spoštovati hočemo našega soseda Nemca, z njim na gospodarskem polju kupčevati in dobro ravnati. To naj bo naše geslo v tem žalostem času in Bog nam bo blagoslovil pravičnost našega življenja!

Iz Dravca. Dragi „Štajerc“! Sprejmi naj prej od nas Dravčanov prav lepi pozdrav! Letos smo imeli vsekakor prav dobro branje; če prav nas je trpinčila dve leti na vse načine toča in posebno v tekočem letu suša. Naša letošnja kapljica je prav izborna, da, celo taka, da bode kakor se nam zdi pokvarila nekaterim možgane. Možak ni lep in tudi ne pameten ako je pijan, a desetkrat slabše je še, če se napije ženska, posebno pa še taka, ki je dolgozečna. Kot stari Tvoji naročniki, dragi nam kmetijski list, Te prosimo, da bi nam posodil svojo praznično ojstro krtačo in bi pokrtačil eno izmed najhujših tukajšnjih klerikalnih žensk, ki ima tako hudi jezik, da je strah. Ker baš Tebe dragi „Štajerc“ ta žena zmerja, bomo Ti povedali kake besede je rabilo to pijano žensko bitje nasproti nekemu tukajšnjemu posestniku, kateri je bil vojak. „Jaz kot ženska deset takšnih vojakov prekosim, kakor si bil Ti in, če ravno si že več let po svetu hodil itd. In to najbrž radi tega, ker je ta gospodar naprednega mišljenja in ker ni hotel trpeti, da bi ta ženska delala s svojimi klerikalnimi nogami nove pote po njegovem posestvu. Neža bodi pametna in pusti moze naprednega mišljenja ter „Štajerca“ pri miru, drugače pride vihar ne pa — viher!“ — Dragi „Štajerc“! Prosimo Te, priobči ta le dopis, če prav zanima le

Tvoje prijatelje iz Dravca.

Sv. Barbara pri Borlu. Preljubi mi „Štajerc“! Sem pač spet prisiljen en par vrtic spregovoriti. Nekateri opijanjeni so hoteli pri trgatvi delati neumnosti, pa so jim pametni možje to ubranili. Imena zamočimo, tudi tistih, ki so hoteli v hišo vdreti. Ali ako bi bilo treba, jih še povemo. Enkrat vendar mora biti mir v fari kljub letošnji močni kapljici. Ker bebo prvaške liste, so člani društva „Naprej“ Ogorečevci košarji mislili, da smejo tudi po Halozah kakor v Ljubljani pobijati šipe. Tak se je zgodilo od nekaterih mlečozobnežev, da so metali kamenje v hišo in stanovanje našega naprednjaka gosp. Blaža Podhostnika v Gradiščah. Obrekovali so tudi nekateri črez cesarja itd. Slavna žendarmierja naj naredi mir po Halozih. — Prihodnjic kaj več.

Iz Ljubljane. Dragi „Štajerc“! Želim zopet eno novico naznati. Bil sem preteklo soboto v Ljubljani v gostilni Pepeta Boštjančiča v Kolo-

dvorski ulici in sem se vsedel k mizi, pri kateri je bilo več gospodov (seveda sami mlečezobci in neolikani zagriženi ljubljanski Slovenci). Jaz se, kakor po navadi, predstavim in so me takoj vprašali: „Vi pa gospod bolj po štajerski govorite.“ — „Seveda“, sem rekel, „ako sem pa iz Štajerskega doma“. Potem pa pravi Martin Dolničar, kateri je agent pri tako imenovani „Ameriki“ v kolodvorski ulici 26, kateri ljudi v Ameriko pošiljajo: „A tako, potem pa že vemo da gotovo tudi „Štajerca“ berete.“ — „O seveda“, pravim, „saj sem bil ta prvi aboniran na njega in še sedaj sem.“ — „A tako, potem pa Sidsmarka tudi podpirate?“ — „O seveda, pa kaj to vam mar?“ pravim jaz? „Saj jaz Vas nič ne vprašam.“ Na to se je mogel odstraniti od moje mize, kjer ga je gostilničar proč spravil. Kjer so pa vsi navzoči vse to videli in vsi na njegovo stran, toraj so bili vsi na gostilničarja jezni, so vstali in rekli: A tak si Ti. Toraj dobro, od danes ne pridemo več pod Tvojo streho. Gostilničar pa pravi: Kakor hočete, bodo bolj olikani ljudje prišli kakor ste Vi. (Opomniti moram, da je bilo okoli 30 oseb). Potem pravi Dolničar meni: Vi ste ena baraba, k... a, vsi kateri Štajerca berejo so nič prida ljudi i. t. d. Sedaj sem ga pa dal enemu nemškemu odvetniku v roke. Na to so vsi ljudje vstali in šli iz gostilne. Naznanim Vam tudi da je Dolničar rekel, da tisti „viš“ („Štajerca“) so zmiraj dobavljali in brez da bi ga bili naročili, in da ste se že tožili, da ga ne smejte več pošiljati, ali pošiljate jim še vse gluh in da tako se lahko potem reče, da je 15.000 natisov. — To je pač lepa manira agenta! No, gledali bomo Dolničarju na prste in v kratkem mu bomo že nekaj novega povedali!

Kranjska dežela je bankerotna in polna dolgov. Zato bi nas prvaki radi priklopili tej deželi, da bi mi za Kranjce dolgove plačevali. Pa iz te moke ne bo kruha! — Srbi hočejo vojsko z Avstrijo. Odzveti nam hucijo Bozno in Hercegovino, za katero smo Avstrijci plačali čez 1.500 milijonov kron. In prvaki držijo s Srbi, oni podpirajo te Srbe, oni so veleizdajci! Pa tudi iz te moke ne bo kruha!

Novice.

Dan naših mrličev.

Smrt... Ali ima ta beseda kaj groznega na sebi? Nekaj doni iz nje, nekaj čudnega, žalostnega, kot da bi gledal kakor vosek belo obličje in duhal vonj rumenih vrtnih rož... Kaj je smrt? Ali je konec? Ali je začetek?

Brezverci trdijo, da je konec. Pravijo, da smrt vse to konča, kar imenujemo „človek“. Pravijo, da je kakor pri živali: smrt vstopi in ustavi tok krvi in srce neha biti in truplo se razdeli v trvine, iz katerih je sestavljeno. In potem je konec... Tako pravijo brezverci!

Ali verniki so temu nasprotnega mnenja. Oni si ne morejo predstaviti, da bi s končanim življenjem, z uničenim truplom končalo in bilo uničeno tudi to, kar imenujemo človeško „dušo“. Verniki se spominjajo krasnega npanja, ki nam ga daje vera v nesmrtnost človeške duše... Oni trdijo v svetem navdušenju, da smrt ni konec, da je smrt le začetek boljšega, lepšega življenja, začetek življenja na onem svetu, v katerem ne bomo nosili več bremena, ki nam ga je naložil Adamov greh...

Najlepša vsebina vere je upanje! Vernik si ne more predstaviti, da bi imeli grobni črvi zadnjo besedo. Ne, kakor feniks iz ognja se dviga lahka duša človeška iz groba, da stopi pred večnega, večno ljubečega svojega sodnika...

To svitlo upanje smo posneli Kristovemu življenju. On, ki se je rodil v hlevu med trpini, on, kralj revežev, ki je pridigoval na gori, delil kruh ob zadnji sveti večerji, izpil kelih trpljenja do dna, nagnil na križu v smrtnem boju svojo glavo in umrl, — umrl, da zopet vstane, umrl, da reši zapuščeni svet, — on, Jezus nacarenski, nam je zapustil sveto dedščino, veselo nado srečne bodočnosti na onem svetu...

In iz tega prihaja ljubezen. Ko bi ne ve-

rovali v nesmrtnost duše, bi ne ljubili in ne spoštovali mrličov. Ničesar nas ne veže s tistimi žalostnimi ostanki, ki jih pustijo v svoji požrešnosti črvi. Ali veže nas upanje do zopetnega svidenja, veže nas vera, da bomo na onem svetu zopet stisnili roko pokojnih naših ljubih... Na večer vseh vernih duš se nam zdi, da prihajajo tiho in neopaženo pokojniki, da nas gledajo v nesmrtni ljubezni z velikimi mrtvaškimi očmi, svitlimi od sreče večnosti, da nas obdajajo njih sence...

In na dan Vsehsvetih prihajamo na grobove in prižgemo lučice v spomin pokojnikov. Te lučice brhtijo in svetijo in oznanjajo večno nesmrtno ljubezen, ki ne pozna konca...

Kako malenkostni, otročji so v tem hipu vsi posvetni prepiri, vso posvetno sovraštvo! Pogledaj na grobove, pogledaj na dolino smrti, na mirodvor, — sic transit gloria mundi — tako konča lepota sveta... Sami se ljudje ne bomo združili v idealni ljubezni. Ali združila nas bode smrt, združila nas bode večnost...

Pojdimo na pokopališče in spominjajmo se smrti in pokojnikov... Oče, ni te več! Ni te več med nami, in vendar si pri nas! Dete moje, mali griček te pokriva in vendar odpre današnji dan spone smrti in odkrije grob in zopet si pri meni...

Rumene rože cvetijo in duhtijo. Skozi temno mrtvaško noč pa brlijo lučice ljubezni...

Genjeni naročniki! Večina naročnikov izpolnjuje svoje dolžnosti napram listu v vsakem oziru. Vendar-le pa je še nekaj takih, ki vkljub temu da se jih je že večkrat opominjalo, niso poravnali naročnine. To seveda ne gre! Vsakomur je znano, da se mora naročnina naprej plačati. Prosimo torej še enkrat odločno in uljudno, da oni, ki so še na dolgu, takoj poravnajo svojo naročnino in to potom šeka ali pa poštno nakaznico. V obeh slučajih naj navedejo i svojo naročninsko številko ter naj omenijo, da je namenjen denar za naročnino lista. Tudi mi moramo svoje obveznosti izpolniti. Tistim odjemalcem, ki nalašč in namenoma nočejo povrniti svoj dolg, naznanimo, da bomo porabili zanje zakonita sredstva. Veliko je tudi takih, ki v delu in raznih poslih pozabijo na ponovitev malenkostne naročnine. Prosimo tudi te še enkrat, naj se spomnijo in naj poplačajo svoj dolg!

Odjemalci našega koledarja, pozor! V kratkem času izide naš „Štajerčev napredni koledar“. Vsebinsko mu bode letos še veliko zanimivejša nego lansko leto. Pridobili smo celo vrsto zanimivih gospodarskih člankov, ki bodo gotovo vsakomur koristili. Najboljši strokovnjaki naše domovine so jih spisali. Nadalje omenimo, da bode obsegal koledar celo vrsto lepih in koristnih povestij. Na dolgih zimskih večerih je pač veliko pametnejše, čitati modro, ljubko povest, nego zapravljati čas, denar in zdravje po krčmah. Istotemu namenu bode služila vrsta lepih pesmij, ki jo ponatisemo v svojem koledarju. Samoumevno bode obsegal koledar tudi vse, kar potrebuje kmet, obrtnik in delavec v vsakdanjem življenju; tako m. dr. popolni seznamek sejmov, nadalje celotni kalendar s potrebnimi praznimi listi za zapisnik, potem lepe znanstvene članke, deželno-popisne črtice itd. itd. Cela knjižica bode okinčana z lepimi slikami. Omenimo, da izide naš koledar v kratkem času. Treba si ga je takoj naročiti in vpsolati ceno, ki stane le 60 vinarjev (60 krajcarjev), s poštnino vred pa za 10 vinarjev več. Najbolje je, da se koledar naprej plača. Kajti ako se ga po poštnem povzetju zahteva, plačati se mora veliko več. Kdor hoče torej naš koledar dobiti, stori najbolje, da pošlje skupaj 70 vinarjev ali v denarju ali pa v poštnih znakih. Kdor odvzame 10 iztisov koledarjev, dobi enega zastonj. Naj se torej somišljeniki po vaseh zbirajo in naj raje skupno denar zberejo, vpsolijo ter se naročijo, kajti tako bode poštnina cenejša. Prepričani smo, da bode to mnogo naših somišljenikov storilo. Kdor pravčasno ne vpsolje denar ali se ne naroči, temu ne moremo garantirati, da dobi ta krasni koledar. Kajti tiskali ga bomo le toliko, kolikor ga potrebujemo. Somišljeniki! Na delo, da se naš koledar razširi in da bode v vsaki hiši! Živeli napredek!

Ljubljanski sodniki imajo zelo milostno srce.

Demonstrante, ki bi bili povsodi drugje zaradi javnega nasilja v večmesečno ječo obsojeni, se obsodi v Ljubljani na par dni ali tednov. Ako meče kdo na vojaško kamenje, dobi — 14 dni zapora. Deželno nadsodišče je začudenje, ki ga ima vsakdo pri teh sodbah, tudi delilo. Povišalo je torej prve kazni, in sicer je dobil vsak demonstrantov toliko mesecov, kolikor tednov se mu je diktiralo v Ljubljani. Mi gotovo ne privoščimo nikomur ječe. Ali — pravica naj bode za vse ednaka in taki tolovarski napadi, kakor so se zgodili v Ljubljani, morajo biti kaznovani.

Obsojen je bil na 4 dni zapora čevljarji pomočnik Jakec Colnarič iz Rudolfovega. Pisal je „Štajercu“ pismo z raznimi nesramnimi psovskami. Več takih tičkov še pride na vrsto.

Iz Spodnje-Štajerskega.

Poslanec in kaplan dr. Korošec, o kateremu se sicer doslej še ničesar ne ve, kaj bi koristnega za svoje štajerske volilce storil, čutil je potrebo, da se zavzema v delegaciji za — Ljubljancane. Kaj je na stvari? No, v Ljubljani so privzori lopovi in barabe pravo strahovlado. Ker policija bivšega agenta in sedanjega župana „Žaneta iz Iblane“ Hribarja ni ničesar storila, da bi ostavila divjanje te strupene tolpe, prišlo je vojaštvo. In ker je tolpa tudi na vojaštvo kamenje metala, so ti vojaki enostavno streljali, kakor se to samo ob sebi razume. Dr. Korošec pa je čutil potrebo, da se zavzema za te zločince in da puše vojake. Ali vojni minister je dal prevzetnemu kaplanu pošten odgovor. Minister je namreč povedal, da je vojaški oddelek pod vodstvom lajtnanta Mayerja bil napaden, da je bilo več vojakov ranjenih s kamenjem, da se je naposled dalo povelje „Schiessen“. Na podlagi gotovih in s pričami dokazanih podatkov je torej minister ovrغل smešne trditve politikujočega kaplana Korošca. Škoda, da ni minister še dvoje kaplančetu Korošču povedal: prvič da njega sploh nič ne brigajo dogodki v Ljubljani in da se naj raje malo potruži za tiste gospodarsko zanemarjene dežele, katere kot štajerski poslanec zastopa, odnosno katere bi zastopati moral; — drugič pa naj bi minister tega vsiljivega Nebodigatreba vprašal, je-li more kot katoliški duhovnik zastopati ljudi, ki pobijajo, ki razbijajo in uničujejo tujo lastnino, ki spadajo v ječo?! To naj bi minister dr. Korošca vprašal!

Dr. Korošec — duhovnik? Mi se ne jezimo čez mariborskega kaplana dr. Tončeta Korošca. Kar ta hujskajoči možakar dela, zato bode sam odgovoren. Nam to tudi ničesar ne škoduje... Ali eno vprašanje imamo, na katero bi želeli, da glasilo Koroščevo „Slovenski Gospodar“ odgovori. To je sledeče: Ljubljanski knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič je napisal pismo voditelju krajskih Nemcev grofu Barbo in izdal tudi posebno pastirsko pismo, ki so ga morali krajski duhovniki raz vseh prižnic prečitati. V obeh pislih je knezoškof ljubljanski jasno povedal, da so prvaško-slovenski izgredi in napadi v Ljubljani smrtni greh, da so torej ti razgrajati in napadalci v Ljubljani kršili božje in crkvene postave. In vendar je kaplan dr. Korošec v delegaciji zagovarjal tiste ljubljanske razgrajaje, ki so storili glasom škofovega pisma smrtni greh. **Kaplan dr. Korošec zagovarja torej smrtni greh!** Mi ne bomo ocenjevali versko prepričanje kaplana Korošca. V verskem oziru je kaplan podvržen škofu in se mu ima pokoriti. Kaplan Korošec tega ne stori. Nasprotno, on se zavzema z vso verno za tisto, kar graja škof. Kakšna je torej vera poslanca in kaplana Korošca? Koliko je vreden duhovnik, ki se ne pokori škofu, ki dela ravno to, kar obsoja škof? To vprašanje stavimo in na to vprašanje naj nam klerikali jasno odgovorijo!

Nahujskana šolska mladina. Prvaška gonja je tako brezvestna, da ne odneha niti pri nežni šolski mladini. Ko so pri zadnjih puntih v Ljubljani vojaki v silobranu ustrelili dve osebi, vodili so prvaški stariši deco k mrličom in hujskali: „Glej, otrok, ta dva sta bila od Nemcev ustreljena“. Tako se hoče zastrupiti že nežno dušo nedolžne dece z strupenim sovraštvom do Nemcev. V Ptuj in sploh na Štajerskem ni stvar tako resna kakor v podivjani Ljubljani. Vendar pa se čuti tudi že pri deci v teh okrajih vpliv hujskarije. Tako smo opazili že opetovano v Ptuj

otroke, ki sicer obiskujejo nemške šole, vendar pa po cesti napadajo „zaradi narodnosti“ nemške svoje tovariše. Tudi iz Sevnice se nam poročajo enaki slučaj. To je pač najnesramnejša gonja! Ali vam hujskacem res niti deca ni sveta?

Proti vinskemu trgovcu g. Karl Pessl v Leitersbergu prinaša ena zadnjih številčk dohtarkega „Narodnega lista“ dopis „iz Ruš“. Namen te prvaške čekarije je ta, da bi se škodovalo firmi g. Pessl. Vinska trgovina vrlaga tega domačina obstoji že 30 let. V vsem tem času je mož le pristno čisto naravno vino kupoval in prodajal, ravno tako sam trgat ter v originalnem stanju razpošiljal. Vsako leto je g. Pessl velike množine vina od slovenskih kmetov po dobrih cenah nakupil. Tudi drugače je živel vedno v dobrem sporazumljenju s slovenskimi kmeti. G. Pessl uslužbuje sam 12 do 15 slovenskih delavnih moči in jim s tem kruh preskrbi. Sploh je g. Pessl znan kot dobitnik domačinov. On je skušal osnovati kot načelnik krajnega šolskega sveta ljudske šole v Leitersbergu-Karčovin podporni zavod, s katerim je 250 do 300 vboгим slovenskim otrokom skozi 3 mrzle zimske mesece preskrbel gorko župo in kruh. In takega dobitnika napadajo prvaške cunje in mu hočejo z bojkotom škodovati. Kaj ko bi nemški srednji in zgornji Štajerci isto storili in ne kupili ničesar več od slovenskih kmetov? Ali bi kmetom potem celjski prvaški dohtarji pomagali? Vsek pošten človek bode vrlaga g. Pessl tudi v naprej kot reelnega vinotrčca in odkritosrčnega štajerskega moža priporočal.

Nakup semena zveze kmetijskih zadrug na Štajerskem. Prosi se nas, da opozarjamo one, ki pridelujejo semena, da nakupuje zveza kmetijskih zadrug na Štajerskem vsako množino naravnega in čistega štajerskega semena rdeče detelje ter travna semena po najboljših cenah. Seme rdeče detelje se v vzeznem skladišču v Algersdorfu na Roberjevi deteljni čistilni mašini sčisti in se pred oddajo od deželne štacije za kontrolo semena preišče. Torej dobijo naročniki le garantirano čista semena, prosta boleznim.

Svinjski sejem v Ptuj, ki se je vršil 28. t. m. je bil dobro obiskan. Cene so malo padle, trgovina pa je bila srednja. Cene produktov so ostale nespremenjene. Prihodnji mesečni sejem z živino, konji, žrebetami in prašiči se vrši 4. novembra 1908.

Svinjska kuga je izbruhnila v Ptuj. Vsled tega sta mesto Ptuj in občina Breg pri Ptuj v kontumacii. Vkljub temu naznanjamo, da se vršijo svinjski sejmi še naprej kakor dosedaj. Misel o uredničenju t. zv. „Freibanke“ se je zopet sprožila in mi jo smatramo za zelo dobro.

Predrzna tatvina kolesa se je zgodila 22. t. zvečer v Strausgasse v Leobnu. Voznik krajna Nedelko je šel v prodajalno in pustil kolo zunaj. Ko je prišel iz prodajalne, ni bilo več kolesa. Kolo je stari model „Waffenrad“, ima „Radlauf“-zvonce, visoko okvirje, lak star, žep napolnjen z orodjem. Kdor dobi tata, dobil bode lepo plačilo.

Pazite na deco! V Rogatcu se je igral 4 letni Fric But z nekim vozom, ki se je prevrnil in padel na otroka; nesrečni deček je bil takoj mrtev.

Nesreča. V Škofjivasi padel je posestnik Franc Okorn, ki je bil 15 let župan in ustanovitelj požarne brambe, iz neke šupe in si pridobil težke notranje rane. Upamo, da bode vrli mož okrevati!

Letošnji mošt že vpliva. V Škofjivasi se ga je nasrkal posestnik Jakob Ahtik. V pijanosti je padel v potok in utonil.

V cerkev vlomili in nabiralnik spraznili. so v sv. Jurju na j. žel. Zaprli so nekega bivšega žandarja, ker je na sumu, da je storilec.

Ponesrečil je v službi v Trbovljah konduktier Anton Kuri.

Umrli je v Slovenjgradu g. dr. Emil Pollack v starosti 35 let. R. i. p.!

Kot mrliča so potegnili pri sv. Martinu zasnebnico Marijo Pollatschek iz Drave. 2. okt. je skočila v Mariboru v Dravo.

V plamenih umrl je 5 letni Oto Strnc v Cvetoveh. Otroci so pasli krave in si naredili ogenj. Deček je prišel preblizo in se je obleka vnela. Že drugi dan je umrl.

Iz Koroškega.

Doberlvas na Koroškem. Znano je, da skuša „Mir“ vse tiste, ki ne trobijo v njegov rog, umazati in jim očeh drugih ljudi škodovati. Tako si privoščil ta list lažnikov v svoji 42. številki z dne 17. oktobra to veselje s tem, da napada učitelja in hišnega posestnika g. Koberer v Doberlvasi kot načelnika kmetijskega društva ter ga dela tako rekoč za pomanjkanje bikov odgovornega. Dela ga za „anarhista“ z „grozno bombo v žepu“. To „bomba“ hoče baje proti opatu in benediktinskemu štifu vreči. — Grozno! — V glavi „S-Mirovega“ dopisuna se je menda že neka „bomba“ razpočila in v prvi zmedenosti je to neumnost uredništvu v Celovcu predložil. Drugače bi se ne dalo razumeti, kako more zahtevati od g. Koberer, da naj bi veleč. gosp. štifnega administratorja za odpuščenje prosil. Morda zato, ker je rekel: „Štif naj se naznani, ker ne izvrši svoje obrtne dolžnosti in je leta 1907 neko premijo za bika v žep vtaknil, začetkom poletja 1908 pa svoj hlev zapre!“ Ali „S-Mirovem“ dopisunu ni znano, da se podeli premijo le pod pogojem, da se porabi premirano govedo vsaj skozi eno leto od dneva premiranja za plemo in sicer bika tudi za skok pri tujih kravah in telicah proti primerni odškodnini? Ali mu ni znano, da posestnik, ki se ne drži te dolžnosti, mora plačati dvojno svoto premiranja? — Dopisun „S-Mira“ trdi: „Kakor vsako leto, izpostavili so benediktinci tudi letos plemenske bika in njih biki so se zavrgli, medtem ko se ni našlo nobene napake na izpostavljenih bikih g. Seifritza in drugih liberelcev.“ — Resnici na ljubo bodi povedano, da g. Seifritz ni še nikdar štif v Doberlvasi pa tudi letos ni nobenega bika izpostavil. Menda je prišel dopisun na dotično mesto kot zastopnik štifovskih bikov; predstavil se pa ni kot tak komisiji. Pri prihodnjem premiranju naj le pride, da se mu pritisne znamenje na skrite njegove rogove.

Bistrica v Rožni dolini. Kadar bi dobil neki gotovi gospod Horvath, učitelj v Loki, zopet željo po dopisovanju, naj pusti dostojne ljudi pri miru in naj se peča s takimi kakor je on, katerih se nauki veliko premalo poštevane Kniggejeve knjige „Umgang mit Menschen“ niso prijeli. Priljeni smo da naklestimo danes tega „Mirovega“ dopisuna kakor nedostojnega šolskega počiba po prstih; naj malo kleči zunaj pred javnostjo, da se odvadi svoje nedostojnosti, katero je gojil zlasti v zadnjem času. Prišel je zadnjič v Bistrico, pogledal sem in tja in ker ni našel družbe, poiskal je svojega tovariša; le-ta ga je v svoji dobrosrčnosti peljal v krog raznih članov moškega pevskega društva, ki so se prijazno na koroški način zabavali. Gospod Horvath se je čutil „sauwohl“ kakor pravi naše ljudstvo; spodbujal je ljudi s hvalo in dobrimi besedami k petju in si je naredil na ta način prijetni večer. Nikdo mu ni ničesar storil, kajti vsi so mislili, da imajo z dostojnim človekom opraviti. Samoumevno, — ako se je tudi v pogovoru za Slovenca imenoval, ni to noben vzrok, da bi se moža manj prijazno gledalo, kajti mi častimo vsako pošteno prepričanje. Komaj pa je sedel malo spočit pri svojih domačih mesnih piskrih in je premišljeval o svojih potnih doživljajih, prišla ga je dopisunska žilica, vzel je pero in — ker mu ni prišlo nič pametnejšega na um — napisal je za „Mir“ psovke čez bistriške pevce, ki naj se sramujejo, da pojejo s svojim slovenskim srcem nemške pesni, kakor „Ich kenn' ein' hellen Edelstein“ itd. In vendar je dotični večer Horvath sam pevce k petju teh pesen navduševal! Kako naj označimo tako postopanje? Kako se pravi temu, ako človek vrsti dostojnih ljudi pod hinavsko krinko svojo družbo vsili, za katero bi noben petelin ne zapel in ako potem iz ozadja, nepodpisan, svoje s strupom narodnega hujskanja zastrupljene pušic na isto družbo strelja? Na to vprašanje bodejo someščani in tovariši Horvatha pač sami odgovorili. Na vsak način bi svetovali temu gospodu pedagogu, da, ako ga jezijo nemške pesmi, naj se s svojo pevsko navdušenostjo raje do društva „Zarja“ v Pesjivasi obrne; to slovensko društvo bode z pivom in dobrimi besedami gotovo pripravljeno, dajdaruje Horvathu en večer. Pri nas pa za take „Metudovce“, kakor pravijo

ljudje, pač ni prostora. Naše moško pevsko društvo obstoji iz Nemcev in Nemcim prijaznih Slovencev, ki gojijo po stari koroški šegi petje nemških pesen. Pa ne zato, ker so bogve kako „deutsch national“, marveč ker imajo veselje na bogatem zakladu nemških pesen in ker je bilo to vedno tako na Koroškem, dokler ni velika luknja pri Rožeku vse mogoče smeti k nami prinesla, katerimi se hoče dobri koroški zrak osmrdeti. Zapomnite si to, plemeniti Vi gospod!

Tatvina. Pekovskemu mojstru Jakob Blassneger iz sv. Rupreta je ukradel neki mesar 350 kron. Tata so zaprli.

Iz vode so potegnili mrtvega nekega hlapca v Huttenbergu. Nesrečnež je padel v potok in se ubil.

Napadel je neznani ropar hlapca Frenthoter iz St. Vida. — Ali hlapec je napadalca pregnal.

Po svetu.

Tovarna Mayfart & Co. Sprejeli smo: Cenjeno uredništvo! Naznanjamo s tem javno, da smo v vseh delavnicah naše fabrike za mašine in železne garisaje promet v polnem obsegu zopet pričeli. — Z veleštovanjem Ph. Mayfart & Co, fabrike mašin za kmetijstvo, vinogradništvo in industrijo, Dunaj II/1. Taborstrasse 71.

Velika nesreča. V Hercegovski kemični fabriki v Budimpešti se je zgodila razstrelba. Kemik je bil težko ranjen, 5 delavk pa ubitih.

Nemci se združujejo in hočejo kupovati vino, sadje, jajca, perutnino, sploh vse kmetijske pridelke edino od nemških in slovenskih kmetov. To je posledica podlega prvaškega hujskanja „Svoji k svojim“. Kmetje! Ali vam bodejo Kranjci kaj odkupili? Ne! Poženite torej prvaške hujskače, kajti drugače pridete v gospodarski propad!

Plevel na travnikih.

Marsikateri kmetovalec si misli, da je že dovolj storil za zatiranje plevela, ako je oplel njive, vrt, in vinograd. Plevel travnika marsikateremu niti na misel ne pride. Kakor ne sme na polju in drugi obdelani zemlji rasti drugo, nego kar je bilo vsejano ali posajeno, prav tako ne sme rasti tudi na travniku drugo, nego trava in želišča, ki dajejo okusno in tečno krmo. Vse druge rastline, ki ovirajo krmske rastline v rasti, jih duše ali celo živali zastrupljajo, je treba s travnika strediti. Ako to opustimo, bo krme le malo in še ta bo slaba.

Pogostoma se celo krta ne razkopava in če se tudi, izvrši se to le površno. Da celo kamenja se po travnikih vselaj ne pograbi. Za tako delo si privoščijo malokdo kaj časa v misli, da to ni potrebno. In vendar ni temu tako. Kušnje so pokazale, da se s pokončevanjem plevela na travnikih ne le več pridelava, ampak celo dvakrat toliko in da je tudi krma tečnejša. Trud in delo toraj nista zastojna.

Najbolj škoduje travnikom mah. Kjer pokriva zemljo mah, tam ni trave; razun tega odteguje mah zemlji vlago. Na mahom obraščenem travniku je zemlja mrzla in vlažna, ker se mah vode napije in se na to zlepa ne posuši. Mah tudi zadržuje mokroto. Kako nevaren je mah za travnike, nas pouči sledeči poskus: 700 gramov suhega mahu popije 3300 gr. vode, na travniku celo 5500 gramov. Ta se posuši potem zelo počasi. Ako se mah odstrani s travnika, poveča se tudi hlapenje vode za 200 do 300 odstotkov. Preračunilo se je, da se je z odstranitvijo 1 kg. mahu s senožič, rešilo približno 25 kg. krme. Iz prej navedenega je dovolj jasno, zakaj naj se mah s travnikov odpravi.

Najboljše sredstvo za pokončevanje mahu je dobra travniška brana in gnojenje travnikov. Z brano naj se travnik prav močno povleče ali takorekoč zazmesari. Čimbolj je travnik razmesarjen, tem bolje je; če le nekako površno povlečemo, ne dosežemo namena. Če močno povlečemo, izpulimo ne le mah, ampak tudi drug plevel in h koreninam dospe svetloba in zrak. Trava prične živahno in krepko rasti in grmi se skošati. Z brano naj se povleče jeseni ali pa še le spomladi, ko se je travnik zadostno osušil.

Nikar ne misliti, da kjer raste mah, tam zraste tudi veliko sena, ne, ampak ravno narobe.

Ko se je travnik z brano razmesarilo, naj se tudi pognoji. Nekdaj se je gnojilo travnike s kompostom, ker pa tega pogostoma primanjkuje ali pa so stroški za dovažanje preveliki, gnoji naj se s Tomasovo žlindro in kajnitom. Gnojilo naj se raztrosi še le potem, ko se je z brano povleklo in sicer bodisi jeseni ali pa zgodaj spomladi. Če je trava preredita, naj se po branjanju tudi travno seme poseje. Travnike, ki so prepolni mahu, naj se dvakrat in sicer enkrat spomladi in v drugič v jeseni povleče z brano; to naj se ponavlja dve leti zaporedoma, potem zadošča le enkratno branjanje. Travnik, ki je bil povlečen z brano, da toliko krme več, da se trud za to delo dobro poplača.

Najhujši plevel po travnikih je podlessek, ki je obenem strupen. Kjer ga je veliko po travi, ni niti varno zagnati lačno živino na travnik. Že iz tega urokta, naj bi se ta plevel pridno pokončeval. Čestokrat se na travnikih tako zaplodi, da ni smeti gnati živine na pašo in ne ostane drugega, nego da se travnik premeni v njivo in se jo kot tako nekaj let obdeluje. Ponovno oranje uniči korenine tega plevela popolnoma. Pri mali množini zadošča povleči travnik s težko travniško brano. Najboljše je, če se mu korenine, ki segajo 3—4 cm globoko, na kakšen način rani. Ko cvete, naj se ga s primernim orodjem tako rani, da pride voda vanj, vsled česar potem segnije, ali pa naj se ga aprila meseca, ko so se pokazali iz zemlji listi, s špičastim lesenim drogom zabode v srce. Kaj takega je pa mogoče le spomladi, ko je zemlja še vlažna in mehka in gre drog v globočino. Tako delo je sicer zamudno in ga je treba večkrat ponoviti, ker se pri zabadanju ne posreči uničiti vsako rastlino, kljub temu pa se izplača. Podleskovo seme naj se pobere in sežeje in mokra zemlja naj se skuša osušiti na en ali drug način.

Hud plevel so tudi močvirska sita, druge močvirske trave in ostrice, ki uspevajo le na močvirni kislj zemlji. Taki travniki naj se gnoje z vapnom, ki se spoji s kislino. Gnoji se jih pa tudi lahko z vapnenim laporjem, žveplenokislj kalijem (500—600 kg na ha) ali pa s kajnitom.

Deset zapovedi proti pretečemu pomanjkanju krme.

Kraljeva hrv.-slav.-dalm. zemaljska vlada, oddelek za notranje poslovanje je razposlala med kmetovalce naslednjih deset zapovedi, ki so tudi našim razmeram zelo primerne, zato jih prinesemo tu doslovno:

I. Sejaj krovja ali strnišno repo. (na oral ali 1600 sežnjev kvad se potrebuje 3 kg semen). Z njo prihraniš mnogo sena in krave bodo obilo molzle. Vsakemu govedu se da lahko 15 kg na dan in zadostuje, če daš poleg tega 6—8 kg sena. Preščem se poklada repa cela ali pa razrezana in kuhana; ena in druga se prilaga preščem prav dobro.

Ako se jo pravilno pospravi in shraja, zdrži krovja repa tudi čez zimo.

Ta repa je zdrava in tečna hrana tudi za ljudi.

II. Sejaj beli ženof ali gorščica za zeleno krmo (na vsak oral 6—8 kg). Gorščica da mnogo dobre krme, kojoj zamoreš kositi novembra meseca, da se ti ni treba dotikati sena in slame.

III. Sejaj turščico za zeleno krmo (na vsak oral 100—115 kg). Zelena turščica se ohrani na njivi do slane, in če je tudi prijeta od slane, jo lahko pokladaš govedu. Če ne moreš vse pokrmiti zelene, pokosi ali požanji jo o suhem, toplem vremenu ped na visoko od tal, deni jo v suhe jarke široke 2—3 m, globoke 1—1½ m in po potrebi dolge, shodi jo dobro, kakor repo ali zelje za kisanje, deni na vrh še 1—1½ meter na visoko druge in pokrij z zemljo za ped na debelo, greben nasipa pa naj ostane odprt. Koruza se v kupu ugrije in kadar se je segrela, da te v roko tako peče, da ne vzdržiš, zasuj z zemljo tudi greben nasipa. Tako spravljena se shrani turščica skozi več časa; postane sicer temnejša, diši po kislem, govedo je zelo rado žre, če ji tudi ne primešaj sena ali slame.

IV. Sejaj mohar ali sirk. da pokosiš zelenega (na oral 15 kg).

Ta zelena krma, ki zamore vstrajati do novembra, se porabi lahko za kislno krmo kakor turščica.

V. Sejaj lahko delelo ali inkarnatnico (na oral 18 kg). V jeseni da dobro pašo, spomladi aprila meseca jo lahko kosiš za zeleno krmo.

VI. Sejaj zmesi za pomladansko krmo n. pr. žli ali ječmen z graborščico in graham (na oral v težkih, zveznih zemljah 40 kg, žli ali ječmena 60 kg, graborščice in graha 30 kg; za težke, lahke peščene zemlje 60 kg žli ali ječmena, 40 kg graborščice in 30 kg graha).

VII. Vsejaj krmo razekaj z roko ali pa s strojem, kar je boljše, kakor če pokladaš celo, ker take ne luča govedo po tleh in se s tem mnogo prištedi.